

CURSO 2019-2020

2ª CIRCULAR CON ORIENTACIONES PARA AS PROBAS DA ABAU EN LINGUA CASTELÁ E LITERATURA

Estimadas e estimados colegas:

Enviamos unha segunda circular sobre as probas da nosa materia como resultado das vosas achegas e das recomendacións e suxestións dos correctores de exames da ABAU de xuño e xullo do 2019. Agradecemos a todas e todos os que nos enviastes o voso parecer e esperamos que as orientacións que sometemos á vosa consideración redunden en beneficio da formación do noso alumnado.

Sobre o resumo, comentario e preguntas de lingua.

1º Segue a ser practicamente unánime a preocupación polas dificultades de expresión de moitos alumnos e alumnas. A expresión nos temas aprendidos memoristicamente (os de literatura) contrasta coa empregada no comentario crítico ou no resumo, maioritariamente moi deficiente.

É **perentorio e urxente** traballar a expresión escrita do estudantado. Traballar a súa riqueza léxica, o emprego de rexistros, a construción sintáctica, o réxime verbal e as preposicións, etc. Parece moi necesario realizar todos os exercicios (de norma e uso, de lectura comprensiva, de escritura creativa, etc.) que consideredes que melloren a competencia escrita e lectora das nosas e nosos estudantes.

2º É moi necesario que o alumnado traballe os comentarios e os resumos. Que aprendan a ler comprensivamente os textos, que consigan sintetizar as ideas fundamentais e aprendan a comentalas sen repetir o texto limitándose a dicir que están de acordo co defendido polo autor/a.

Repetimos aquí as orientacións sobre o comentario de circulares anteriores, dirixidas ao alumnado:

1. Deberás tratar de convencer con argumentos e contraargumentos.
2. Deberás organizar o teu texto debidamente; podes estruturalo en partes (sen indicalas) como, por exemplo, tesis, argumentación e conclusión.
3. Deberás manexar os recursos lingüísticos axeitados: verbos de pensamento, de dúbida, adverbios e conectores que faciliten a exposición de argumentos, fórmulas que impliquen ao receptor, etc.
4. Valoraremos a corrección e a adecuación da linguaxe ao que se solicita, preferindo sempre a sinxeleza aos tópicos e ás fórmulas de recheo.
5. Deberías ser quen de detectar os criterios nos que se basea o autor para defender o que di.
6. Deberías ser capaz de engadir exemplos que ilustren os teus argumentos ou contraargumentos e deberías ser capaz de chegar a conclusións, aínda que sexan provisionais.
7. Non se trata de realizar unha análise formal do texto, aínda que poderás referirte a algún trazo formal se estimas que contribúe a reforzar a túa argumentación.
8. Penalizaremos o feito de repetires o texto, que digas obviedades, que empregues frases ocas ou insustanciais, rexistros coloquiais ou que cometas erros

de expresión ou ortográficos. Insistimos en que non preguntamos por tipoloxía textual nin por trazos formais do texto. Trátase de comentar criticamente o contido. Non se recomenda repetir datos externos que figuran no propio texto (“el texto fue escrito por tal autora o autor y publicado en tal fecha en tal periódico...”).

9. A extensión aproximada do comentario estará entre 30 e 50 liñas.

3º. Son varios os comentarios sobre o fáciles que son os exercicios de lingua. A pesar disto, non son maioritariamente ben resoltos na proba. Continuaremos con preguntas de identificación de unidades e, sobre todo, de creación de pequenos textos e con preguntas de corrección de erros. A petición dalgún colega, facilitamos un modelo desta pregunta correctamente respondido.

Reescriba las siguientes frases, explicando los cambios, de manera que no quede en ellas ninguna incorrección. [1.5 puntos]

- a) Hubieron algunos problemas porque llegaron demasiado tarde.
  - b) Me he enterado que mañana no tendréis tanto tiempo para prepararos.
  - c) Sabíais perfectamente que no querían llegar a un acuerdo con quienes les habían traicionado.
  - d) El problema se reprodució una y otra vez hasta que llegastes tu.
- a) *Hubo* algunos problemas porque llegaron demasiado tarde (Verbo *haber* impersonal. Se podría añadir: Problemas no es el sujeto)
  - b) *Me he enterado de que* mañana no tendréis tanto tiempo para prepararos. (Error en el régimen preposicional del verbo: *enterarse de que*)
  - c) *Sabíais* que no querían llegar a un acuerdo con quienes *los* habían traicionado. (Tilde en *sabíais* que marca el hiato y leísmo en el OD/CD de *habían traicionado*)
  - d) El problema *se reprodujo* una y otra vez hasta que *llegaste tú* (*reprodujo*, verbo irregular, *llegaste*, quizá interferencia con la morfología verbal galega, *tú*, falta la tilde diacrítica en el pronombre personal de 2ª persona).

4º. Sobre **Literatura:**

Hai colegas que solicitan a eliminación dos textos, pero sodes máis os que nos pedides que se lles dea maior valor na puntuación. Os textos persiguen o obxectivo de “obrigar” a ler as obras e a identificar trazos que se lles pediu que estudasen. Parécenos que cumpren estas misións. Trataremos de escollelos sempre ben, significativos e fáciles de localizar ou situar.

Imos facer unha pequena mudanza nas preguntas do exame. Cando se pregunte un tema que mencione a varios autores, pediráselles que desenvolvan unicamente o que se refira a **UN/UNHA AUTOR/A**. Os temas non cambian, haberán de estudialos completos, pero so responderán unha parte. Terán, por exemplo, que responder ao enunciado “os trazos do modernismo”, pero dos dous autores estudiados, só se referirán á autora ou autor solicitados.

Perseguiamos con isto acortar o exame, xa que moitos considerades que é moi longo. Terán máis tempo e poderán ler con máis atención os textos propostos.

Por exemplo (poñemos agora un autor, pero obviamente poderá preguntárselles por outro):

1. El Modernismo. Características generales a través de la figura de Delmira Agustini.
2. La novela en la Generación del 98. La trayectoria literaria de Pío Baroja.
3. La trayectoria poética de Antonio Machado
4. Evolución y características generales de la generación del 27. Trayectoria literaria de Pedro Salinas. (*)
5. El teatro español anterior a la Guerra Civil. El teatro de Valle Inclán.
6. La poesía española en las tres décadas posteriores a la Guerra Civil: la trayectoria literaria de Blas de Otero.
7. La novela española en las tres décadas posteriores a la Guerra Civil: Miguel Delibes.
8. La figura de Buero Vallejo. La renovación del teatro.
9. La narrativa hispanoamericana de la segunda mitad del S. XX. El boom de la narrativa. La trayectoria literaria de Vargas Llosa.
10. La narrativa peninsular (**) desde 1975 hasta nuestros días. Principales tendencias. La trayectoria literaria de Almudena Grandes.

(*) No que se refire ás escritoras incluídas no Grupo *Las Sinsombrero*, non preguntaremos pola súa traxectoria literaria nin en conxunto nin de xeito individual. O alumnado deberá incluílas nas características xerais da Xeneración destacando o seu papel e o seu legado artístico.

(**) Con respecto ao termo *peninsular*, debemos aclarar que, atendendo aos contidos do currículo, neste contexto oponse a “hispanoamericano”. Non se trata, por tanto, dun termo empregado nun sentido estrictamente xeográfico.

IMPORTANTE: Nas probas, **NON** deben contarnos as vidas dos escritores. Entendemos que como práctica docente sexa necesario resaltar a peripecia vital do escritor, pero non deben incorporala nas respostas. É frecuente ler nos exames a vida de Leonor, a diferenza de idade con relación a Machado, a súa enfermidade, etc., etc., ou longas e reiteradas alusións ao carácter (mal carácter) de Pío Baroja, etc. É preciso que os axudedes a distinguir o importante do anecdótico e a eliminar isto último das respostas de exame.

Sobre Almudena Grandes: Tanto na rede como en diferentes bibliotecas universitarias atoparedes bibliografía especializada, e accederedes facilmente a teses de doutoramento, artigos periodísticos e útiles entrevistas á propia autora. Alén diso, e tratando de evitar unha visión restritiva, parcial ou subxectiva, suxerimos algúns nomes de estudosos da obra de Almudena Grandes de recoñecido prestixio que poden resultar de utilidade para comezar a investigación, pero que en ningún caso constitúen referencias obrigatorias nin únicas para a elaboración dos temas dado que, por suposto, confiamos plenamente na vosa profesionalidade: Juan Carlos Abril, Irene Andrés-Suárez, Alicia Redondo Goicoechea, Bettina Pacheco, Antonio Rivas, Santos Sanz Villanueva ou Fernando Valls, entre outros.

Como sempre, o Grupo de Traballo permanece atento ás vosas suxestións.

Joaquín Sueiro Justel

Director do Grupo de Traballo LCL

abaulinguacastelaeliteratura@gmail.com